

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.667/2016/8.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2017. február 22. napján megtartott fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete miatt ifj. ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2016. augusztus 29. napján kihirdetett 25.B.196/2015/20. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 44.610 (negyvennégyezer-hatszáz tíz) Ft büntügyi költséget az állam viseli.

Indokolás

A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt határozatával ifj. vádlottat az ellene testi sértés büntettének kísérlete [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat] miatt emelt vád alól felmentette. Elrendelte egyben a vádlott kényszergyógykezelését. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és megállapította, hogy az eljárás során felmerült büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést a jogi minősítés megváltoztatása és a kényszergyógykezelés mellőzése érdekében (20. számú elsőfokú bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 6. oldal 8-9. bekezdés).

A védő a fellebbezését a másodfokú eljárásban írásban részletesen indokolta (3. számú fellebbezési irat), melyben elsődlegesen hibásnak tartotta az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő és ténymegállapító tevékenységét, egyben kifogásolta a cselekmény jogi minősítését is. Álláspontja szerint a vádlott terhére a feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján az életveszélyt okozó testi sértés kísérlete helyett legfeljebb a súlyos testi sértés büntettének kísérlete állapítható meg. Érvelése szerint a kényszergyógykezelés törvényi előfeltételei nem állnak fenn. A tényállást e részben felderítetlennek tartotta és indítványt tett a vádlott elmeállapotának újabb szakértői vizsgálatára, mert az ügyben rendelkezésre álló szakértői vélemények alapján megnyugtatóan nem lehet állást foglalni a súlyos intézkedés alkalmazása tekintetében.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.367/2016/1-II. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - a vádlott elmeállapotával kapcsolatos tényeknek az iratok tartalma alapján történő részbeni helyesbítése mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő a nyilvános ülésen a kényszergyógykezelés mellőzésére irányuló jogorvoslatát fenntartotta. A vádlott felszólalásában előadta, hogy állapota stabil, élete rendeződött.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené, vagy az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének alapvetően eleget tett és döntően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak szűk körben a vádlott elmeállapotára nézve felderítetlen és hiányos (Be. 351. § (2) bekezdés a) és b) pont).

A megalapozatlanság oka, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás időtartamára és az elmeorvosszakértői vizsgálatok időpontjára is tekintettel, nem tisztázta megfelelő mélységben, hogy jelenleg valóban reális-e a vádlott részéről újabb, személy elleni erőszakos bűncselekmények elkövetése, mely alapvető feltétele a kényszergyógykezelés elrendelésének. Emellett a vádlott elmeállapotára vonatkozó tények nem teljes körűen kerültek rögzítésre. A részleges és nem súlyos megalapozatlanság a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételével (elmeorvosszakértői meghallgatás) és az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt.

Az ítéletábra a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint egészíti ki.

- A vádlottal szemben a kényszergyógykezelés orvosi előfeltételei fennállnak [dr. és dr. elmeorvosszakértői véleménye (nyomozási iratok 321. lap).]
- A vádlott kóros elmeállapota folytán a jövőben is követhet el hasonló jellegű bűncselekményt (dr. és dr. szakértők fellebbezési tárgyalási előadása).
- A vádlott első elmeorvosszakértői vizsgálatának idején az elmebetegsége miatt a cselekménye társadalomra veszélyességének felismerésére és a felismerésnek megfelelő megatartás tanúsítására súlyos fokban korlátozottan volt képes [dr. és dr. elmeorvosszakértői véleménye (nyomozási irat 295. lap).]

A másodfokú bíróság a fellebbezési tárgyaláson - részben helyt adva a védelmi indítványnak - elmeorvosszakértői bizonyítást folytatott és meghallgatta dr. és dr. szakértőket, akik egyértelműen megerősítették, hogy a vádlott a skizofréniában megnyilvánuló kóros elmeállapota miatt a jövőben is követhet el személy elleni erőszakos bűncselekményt. A szakértők megalapozottan és részletesen indokolták meg véleményüket, egyetértve az ügyben véleményt adó másik szakértői párossal.

A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélkezés alapját képezi.

A törvényszék az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges személyi és tárgyi bizonyítékokat megvizsgálta és azokat nagy alaposággal, gondosan, a logika szabályai szerint törvényesen

értékelte. Az elsőfokú bíróság mérlegelte a vádlotti védekezést, sértett lényeges részekben is eltérő tartalmú vallomásait, az eseményekről közvetve információt szerző személyek tanúvallomását, a helyszín adatait, a lefoglalt kést, mint tárgyi bizonyítékot, a sértett sérüléseket rögzítő orvosszakértői véleményt és az ügyben különös jelentőséggel bíró elmeorvosszakértői véleményeket is. E bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelése után állapította meg a valóságnak megfelelően a tényállást. Az ítéletábra álláspontja szerint az ítéleti tényállás érdemi módosítást igénylő, és a büntetőjogi főkérdésekre kiható megalapozatlansági hibában nem szenved. A törvényszék indokolási kötelezettségét is nagy részletességgel, megalapozottan teljesítette. Részletesen kifejtette, hogy a vádlott késsel való támadásával kapcsolatban konkrétan milyen bizonyítékokra alapította a tényeket, s melyeket nem fogadott el a tényállás alapjául. Kitért sértett módosított tanúvallomására is, megalapozottan vetve el, hogy vádlott csak egy ízben sebzett a késsel, és a karon kívüli sérülések vértlen módon keletkeztek. Az elsőfokú bíróság érvelésével az ítéletábra egyetértett. A mérlegelés indokai kapcsán ugyanakkor megjegyzendő, hogy a bizonyítékok értékelése során szükségtelen az egyes bizonyítékok tartalmának részletekbe menő felhívása. Mindez azonban csak ítéletszerkesztési kérdés, és nem érinti a mérlegelés helyességét.

A védő perorvoslatának indokolásában a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadta a tényállást, mely annak megalapozottsága folytán, a tényálláshoz kötöttség elvére tekintettel eredményre nem vezethetett. Ténybírósnak a hatályos eljárási törvény szerint az elsőfokú bíróság minősül. Az iratszerű, logikus, a döntéshez vezető, elsőbírósági meggyőződést kifejező gondolati folyamatot a másodfokú bíróság nem mérlegelheti felül. A védő a sértetti vérvesztéssel, a sérülések keletkezésével, a szúrások lehetséges következményeivel kapcsolatban olyan orvosszakértői kompetenciába tartozó kérdéskört sérelmezett, mely nem vezethet hitelt érdemlő, a tényállást megalapozó bizonyítékokkal ellentétes bizonyítékok hiányában eltérő tényállás megállapításához. A védő által felhozott érvek nem hatnak érdemben a kényszergyógykezelés indokoltsága ellen sem. A tényállás a vádlott elmeállapota vonatkozásában is megalapozott a helyesbítést követően. Az ügyben két elmeorvosszakértői vélemény is megerősítette, hogy a vádlott beszámítási képességét az elkövetés idején a kóros elmeállapot kizárta, és pszichiátriai betegsége folytán reális a bűnismétlés veszélye is, ezt a szakértői vélemények - különös tekintettel a fellebbezési tárgyalás szakértői meghallgatásának adataira - okszerűen alátámasztják. Dr. és dr. szakértők igen szakszerűen, színvonalasan és megalapozottan fejtették ki, hogy a vádlott kóros elmeállapota olyan jellegű, mely magában hordozza ilyen személy elleni erőszakos cselekmény újbóli elkövetésének lehetőségét.

A védő a fellebbezési tárgyaláson az elmeorvosszakértői bizonyítás kiegészítését, újbóli vizsgálatok elrendelését indítványozta, mely bizonyítási indítvány nem volt alapos. A fellebbezési tárgyaláson ugyanis az elmeorvosszakértők minden lényeges szakkérdésre választ adtak, és nem tartották indokoltnak a vádlott újbóli vizsgálatát, mert a korábbi vizsgálatok és a betegség jellemzőinek tükrében egyértelműen állást tudtak foglalni a releváns szakkérdésben. A bizonyítási indítványt ezért a másodfokú bíróság elutasította.

Az elsőfokú bíróság a törvénynek megfelelően állapította meg, hogy a vádlott tényállásban írt elkövetési magatartásával személy elleni erőszakos bűncselekmény törvényi tényállását valósította meg. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a cselekmény helyesen a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütközik (emberölés bűntettének kísérlete), mert a feltárható tárgyi körülmények az eshetőleges ölési szándékot támasztják alá. A vádlott kóros elmeállapota, az alanyi oldal hiánya folytán a III. számú Büntető Elvi Döntés értelmében a tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni a helyes minősítésre. A vádlott által használt eszköz (nagy méretű kés), a sértett testtájak, a sérülések rendbelisége, a kifejtett erőhatások intenzitása, a sérülések jellege együttesen ölési szándékot igazolnak, függetlenül attól, hogy életveszélyes eredmény nem következett be. A vádbeli

cselekmény átminősítésének azonban a törvényes felmentés miatt nem volt helye, mert a követett gyakorlat szerint a vádlottat a vád alól kell felmenteni, azon bűncselekmény vádja alól, mely miatt az ügyész vádat emelt. A kényszergyógykezelés szempontjából sem releváns a minősítésbeli eltérés, mert az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete is megalapozza az intézkedést, az indokolásban azonban az élet elleni ügyeket érintő ítélkezési gyakorlat egységessége folytán a másodfokú bíróság célszerűnek tartotta a fentiek kiemelését.

A vádlott büntethetőségét a Btk. 17. § (1) bekezdése szerint a kóros elmeállapot kizárja, ezért az elsőfokú bíróság a törvénynek megfelelően döntött a vádlott felmentéséről a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - utalva a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára.

Törvényesen határozott az elsőfokú bíróság a Btk. 78. § (1) bekezdése alapján a vádlott kényszergyógykezelésének elrendeléséről. Az intézkedés négy törvényi előfeltétele fennáll. A vádlott ugyanis személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetője, a kóros elmeállapota miatt nem büntethető, tartani kell attól, hogy hasonló cselekményt fog elkövetni, és az is kétségtelen, hogy büntethetősége esetén egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.

Az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete (mint ahogy az emberölés kísérlete is) személy elleni erőszakos bűncselekmény. A megalapozott tényállás szerint a vádlott kóros elmeállapotú, ezért nem büntethető, és ténykérdés az is, hogy tartani lehet attól, miszerint hasonló cselekményt fog elkövetni a jövőben. Az életveszélyt okozó testi sértés büntette 2 évtől 8 évig, az emberölés büntette pedig 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő még kísérlet esetén is, így kétségtelen, hogy büntethetőségi akadály hiányában a bíróság egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést szabna ki a vádlottal szemben (Legfelsőbb Bíróság Bf.III.1012/2001/7.).

A kényszergyógykezelés az alkalmazott büntető törvény szerint határozatlan ideig tartó intézkedés, azt a Btk. 78. § (2) bekezdése értelmében akkor kell megszüntetni, ha szükségessége már nem áll fenn. A bíróság a Be. 566. §-ban írt különleges eljárásban, az ott írt törvényi rendelkezések szerint fő szabályként hat havonta folyamatosan vizsgálja majd a kényszergyógykezelés indokoltságát.

A védő álláspontja szerint a négyes törvényi előfeltétel közül nem állapítható meg egyértelműen, hogy a tartani kell attól, miszerint a vádlott a jövőben hasonló jellegű bűncselekményt fog elkövetni. Ezzel szemben az eljáró szakértők részletesen kifejtették, hogy a vádlott betegségének jellege folytán reális a hasonló jellegű bűncselekmények elkövetésének veszélye. Azt valóban nem állították, hogy biztosan történik majd újabb személy elleni erőszakos bűncselekmény, de a veszélyt prognosztizálták, határozottan megállapítva, hogy a kényszergyógykezelés orvosi feltételei fennállnak. Mindezt az irányadó tényállás is tartalmazza, így a kényszergyógykezelés mellőzésére irányuló védelmi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

Az ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek.

A kifejtettekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával - helyes indokainál fogva - helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a szakértők közreműködésével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a másodfokú bíróság a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a felmentés folytán az állam visel.

Debrecen, 2017. február 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

. Hágér Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Gömöri Olivér sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 25.B.196/2015/20. számú ítélete a másodfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. február 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő